

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

תבוא - ח"י אלול

גליון מט (קצט) (137)

יצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יאָרק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושלוש לבריאה

בס"ד עש"ק פ' תבא תהי' שנת גאולת משיח

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

- ג ..... עגלה ערופה ועיקר כפרתה
ו ..... דרש"י מפרש יתור לשון בקרא
ו ..... תפלה בציבור
ז ..... עמידה בתפלת הש"ץ
ח ..... מעלת מלך ונשיא בתפלתם, על יחיד
ט ..... סמכות על המצו"ד והמצ"צ
ט ..... תחיית המתים
י ..... דצריכים להקטיר חלבים ואברים ביום

נ ג ל ה

- יג ..... שקוראין פ' של קללות קודם עצרת ור"ה
יד ..... שמות של גוים
טו ..... רמז לשם, כשכותבים ספר

ה י ו ם ה י ו ם

- יז ..... הערות ללוח היום יום
יז ..... מקורות ללוח היום יום

ל ק ו ט י ש ל ח ו ת

א. בלקו"ש פ' שופטים מבאר די ש ג' אופנים שאפשר לומר כגדר הכפרה דעגלה ערופה, לדעת הרמב"ם במו"נ הכפרה הוא מצד הפועל שזקני העיר עושים כל מה שבידם לבלות הרוצח, ולדעת הרמב"ן (וי"ל דזהו גם לדעת הרמב"ם בספר היד) שהוא כענין הקרבנות, הכפרה הוא מצד הפעולה, ולדעת רש"י שפי' "תבוא עגלה בת שנתה כו"ו הכפרה הוא מצד הנפעל, ובהערה 68 כתב וז"ל: וי"ל שזהו הנפק"מ גם להטעמים דלעיל על מה בא לכפר: לטעם הרמב"ם במו"נ שהעיקר הוא גילוי הרוצח, בא לכפר בעיקר ע"ז שיש רוצח השייך לעיר זו כו' - הפועל (וראה אברבנאל שם. ועוד); לאופן הב' ה"ז בא לכפר על פעולת ומעשה ההריגה; ולטעם דהגמ' ורש"י - על זה שלא הניחוהו לעשות פירות - הנפעל. עכ"ל.

ונראה לקשר זה כמה שכתבו האחרונים לתרץ קושיית התוס' בב"ב כג, ב, בד"ה בדליכא, דאיתא שם בגמ' דרוב וקרוב הולכין אחר הרוב, מתיב ר' זירא והי' העיר הקרובה אל החלל, ואע"ג דאיכא אחריתי דנפישא מינה? בדליכא כו' והקשו בתוס' וז"ל: תימה דהכא משמע דטעמא דהעיר הקרובה מביאה עגלה ערופה משום דמתוך הקרובה מוכח שמשם בא ההורג, ובסוטה (מה, ב) תניא מנין שאם נמצא סמוך לעיר שאין בה ב"ד שמניחין אותה דאין בה ב"ד, והולכין לעיר אחרת שיש בה ב"ד, ואמאי והלא מתוך הקרובה נראה שמאותה שאין בה ב"ד הי' עכ"ל.

ובספר דגל ראובן (ח"א סי' י"ח) וכן בהגרי"פ על הרס"ג (ח"ג ע' קכ"ב) ובכ"מ, כתבו לתרץ עפ"י מה שיש לחקור בהא דכתיב והי' העיר הקרובה אל החלל וגו' שהקרובה מביאה עגלה ערופה, אם הוא מצד בירור, דגזזה"כ דקרוב הוה בירור ונקטינן שמשם בא הרוצח, או דבאמת אין זה בירור לומר שמשם בא הרוצח, אלא דהוא דין בעלמא, דגזזה"כ דעיר הקרובה אל החלל מביאה עגלה ערופה.

ומביאין הך דבכורות יח, א, דתניא בבבלייתא נמצא מכוון בין ב' עיירות, לא היו עורפין, ר' אליעזר אומר שתיהן מביאות ב' עגלות כו' וחכמים אומרים יביאו עגלה אחת כשותפות ויתנו, ומסיק שם דת"ק סבר "קרובה" ולא קרובות, וכיון שיש כאן ב' עיירות קרובות מכוונות, לא היו מביאין כלל, דנפקע כל הדין דעגלה ערופה, ור"א סבר "קרובה" ואפילו קרובות, ולכן סב"ל דכשיש ב' עיירות קרובות מכוונות שתיהן מביאות, וחכמים באמת ג"כ סוברים דאפי' קרובות, אלא דסב"ל דאי אפשר לצמצם, ובאמת אין כאן אלא אחת הקרובה,

לכן מביאין ביחד ומתנין דזהו להעיר הקרובה יותר, עיי"ש. והביאור בפלוגתתם הוא לפי הנ"ל, דה"ק סב"ל דהענין דקרובה הו"ע של בירור דמשם בא הרוצח, וכיון דכאן ישנם ב' עיירות קרובות, אין מביאין כלל, כיון דחסר הבירור על כל עיר שמשם בא הרוצח, וכשמחבטל הבירור מחבטל כל הדין דעגלה ערופה, אבל ר"א סב"ל דאפילו קרובות, כי הדין דעיר הקרובה אינה מצד הבירור אלא דין, וא"כ אף דחסר כאן הבירור על כל עיר, מ"מ מביאין עגלה ערופה, וחכמים ג"כ סב"ל כן דהוא דין, אלא דכיון דסב"ל דאין אפשר לצמצם באמת ליכא כאן אלא אחת הקרובה.

ולפי"ז מבאר דסוגיית הגמ' בב"ב קאי לפי הת"ק, ולכן מקשה דליזיל בתר רוב, דכיון דהענין דקרוב הוא מצד הבירור, ואי נימא דהבירור דרוב עדיף א"כ ניזיל בתר-רוב, אבל לפי ר' אליעזר וחכמים דסב"ל דהעיר הקרובה הוא דין מצד גזה"כ לא שייך להקשות כלל דניזיל בתר רוב, כיון דאי"ז משום בירור, אלא דכן גזה"כ דצריך עיר הקרובה דוקא, ולפי"ז מתורץ קושיית התוס' דהגמ' בב"ב קאי לפי הת"ק, אבל הגמ' דסוטה קאי לפי ר"א וחכמים דהוא דין, ולכן מובן דאם יש אחר שיש בה בי"ד חל הדין על אותה העיר, עיי"ש בארוכה, ושמתרץ בזה שיטת הרמב"ם בפ"ט מהל' רוצח ה"ו מהקושיא המפורסמת ולא הזכיר הדין דיושבת בין ההרים.

ואפשר לומר בהנ"ל, דיסוד פלוגתתם הוא עפ"י המבואר בהערה, דהת"ק סב"ל כמ"ש הרמב"ם במו"נ, וכמבואר בהערה דבא לכפר בעיקר ע"ז שיש רוצח השייך לעיר זו, וכמ"ש באברבנאל בארוכה, ולכן סב"ל בפשיטות דזהו הענין דהעיר הקרובה מביאה, משום דזהו בירור דמשם בא הרוצח, ולזה גופא בעינן כפרה, אבל ר"א וחכמים לא סב"ל דהכפרה הוא על שיש רוצח השייך לעיר זו וכו', אלא כאופן הב' על עצם פעולת ההריגה, לפיכך סב"ל דהעיר קרובה אינו ענין של בירור, אלא דין בעלמא, דגזה"כ דעל עיר הקרובה לכפר על פעולת ההריגה, ועי' ג"כ בס' משאת משה ב"ב סי' כ"ט.

(ב) ועי' בירושלמי סוטה פ"ט ה"ו על המשנה זקני אותה העיר רוחצין ידיהם במקום עריפתה של עגלה ואומרים ידינו לא שפכו את הדם הזה כו' וכי עלתה על לבנו שבי"ד שופכי דמים הן, אלא שלא בא לידינו ופטרנוהו לא ראינוהו והנחנוהו, רבנן דהכא פתרין קרייא בהורג, ורבנן דתמן פתרין קרייא בנהרג, רבנן דהכא פתרין קרייא בהורג, שלא בא על ידינו ופטרנוהו ולא הרגנוהו ולא ראינוהו והנחנוהו ועימעמנו על דינו, ורבנן דתמן פתרין קרייא בנהרג, לא בא על ידינו ופטרנוהו הלא לוייה, ולא ראינוהו והנחנוהו בלא

פרנסה, עכ"ל הירושלמי, ועי' בבבלי סוטה מה, ב, (ובהגהות שם) דכן הוא במתניתין דקאי על הנהרג, וכן הוא בפירש"י עה"פ.

וגם זה אפשר לבאר היטב עפ"י המבואר בהשיחה, דאי נימא דעיקר הכפרה הוא לכפר על מעשה ופעולת הרציחה, או כאופן הא' מה שיש רוצח השייך לעיר זו וכו' מסתבר לפרש דידינו לא שפכו וגו' קאי על ההורג וכתבנן דא"י, כיון דזהו עיקר ענין הכפרה, אבל אי נימא כאופן הג' שבא לכפר על הנפעל שלא הניחוהו לעשות פירות, מובן דמסתבר לפרש דידינו לא שפכו וגו' קאי על הנהרג שלא פטרנוהו בלא מזון כו', כיון דזה נוגע יותר להנהרג, וא"ש דרש"י בפירושו עה"ת לשיטתו קאי.

ועי' בחתם סופר ב"ב כג, ב, שכתב לתרץ מה שהרמב"ם השמיט האוקימתא דיושבת בין ההרים, (כנ"ל) ותירץ דהתוס' הקשו דמשמעתין מוכח דהכאת העגלה משום דתלינן שהרוצח יצא משם, וא"כ אמאי אם נמצא סמוך לעיר שאין בה בל"ד מניחין אותה ומודדין לעיר שיש בה בל"ד, הא מוכח שהרוצח יצא מעיר שאין בה בל"ד וכתב דקושיית התוס' אינה רק על הקושיא השני', וליזיל בתר רובא דעלמא, וענין שמודדין לעיר שיש בה בל"ד משום שעל הבי"ד מוטל להשגיח אם בא לידם הנרצח שלא יפטרנוהו בלא מזון ובלא לוי', ולזה הקשו א"כ מה פריך הגמ' וליזיל בתר רובא דעלמא הא מ"מ הנרצח עבר דרך עליהם כשהלך מרובא דעלמא, וא"כ עליהם מוטל ללוותו במזון ולוי', אבל קושיית הגמ' הראשונה שפיר מקשה דשמא יצא מעיירות הגדולות ולא עבר כלל דרך עליהם, והא דבאמת פריך הגמ' ב"ב וליזיל בתר רובא דעלמא, היינו משום דהך סוגיא סב"ל דלא תליא כלל בנרצח, אלא על הרוצח (וכדעת רבנן בירושלמי דידינו לא שפכו וגו' קאי על ההורג) ולכן לא חיישינן רק לעיקר מקום ההורג ושפיר פריך וליזיל בתר רובא דעלמא, אבל הרמב"ם סב"ל כסוגיית הגמ' דסוטה דעינינו לא ראו וכו' וידינו לא שפכו קאי על הנהרג, נמצא דלא שייך להקשות כלל דניזיל רובא דעלמא, כנ"ל דסו"ס הרי הנרצח עבר דרך זה וכו', ולכן השמיט הרמב"ם התירוץ דיושבת בין ההרים, עיי"ש שפי' בזה דברי הבאר שבע.

היוצא מדבריו דסב"ל דבזה גופא פליגי ב' הסוגיות דב"ב וסוטה אם תלוי על ההורג או הנהרג, ואפ"ל כנ"ל דפליגי בגדר הכפרה דעגלה ערופה דלאופן הא' והב' הוא בעיקר מצד הרוצח, ולאופן הג' העיקר הוא מצד הנפעל הנרצח, ואפ"ל דזה גופא הוא היסוד לכל הפלוגתא.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי

- ר"מ בישיבה -

ב. בלקו"ש תצא שיחה א' הערה 3 - על הכתוב בפנים "די ווערטער... זיינען לכאורה איבעריק" - כתוב כ"ק אדמו"ר שליט"א "ראה פרש"י בפרשתנו לפני זה כב, ח". ובפשטות הכוונה לפרש"י שם ד"ה כי יפול הנופל - "ראוי זה ליפול ואף עפ"כ לא תתגלגל מיתתו על ידך כו". ומזה רואים שרש"י עומד לפרש יתור לשון בכתוב.

מזה משמע שרש"י שם בא לתרץ יתור התיבה "הנופל". וכן פירש בשפ"ח שם. אבל להעיר שבגמרא שבת (לכ, א) - מקור פרש"י זה - איתא "שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל". ומזה משמע שהקושי הוא לא מצד יתור הלשון, כ"א שהלשון "יפול הנופל" אינו מתאים "שהרי (עדיין) לא נפל".

ואולי אפ"ל שע"ד הפשט אין זו קושיא כי אפשר לתרץ שנקרא על שם סופו (כפירוש הראב"ע ועוד עה"פ). אלא שהקושיא היא - "הנופל" למה לי (דלמה יקרא כאן דוקא על שם סופו. וראה לקו"ש חי"ט ע' 209 הערה 11).

הרב משה ברוך לאנדמאן
- ברוקלין נ.י. -

ג. בלקו"ש אלול ש.ז. הערה 8 הקשה ע"ד הרמב"ם פ"ח מהל' תפלה הלכה ד', שכ' "וכיצד היא תפלת הציבור יהי' אחד מתפלל בקול רם והכל שומעים". ומעיר על זה בזה"ל: ומשמע שעיקר ענין של תפלה בציבור הוא תפלת הש"ץ; והרי פסק הרמב"ם כחכמים (שם ה"ט). עכלה"ק. והכוונה, דלפי הביאור בהשיחה, דעת חכמים, דכל יחיד ויחיד חייב, זהו לפי דס"ל דציבור (ולא שליח ציבור) עיקר.

והעירוני, דלכאורה הא דחכמים ס"ל "ציבור עיקר" אין זה אלא דעת הרא"ש, ואילו להר"ן כתב בשם הירושלמי, דבתפלה מסתבר שיהא כל אחד מבקש רחמים לעצמו, ולפי"ז מה שכל יחיד ויחיד חייב, אינו שייך להמעלה דתפלה בציבור, וכפי שנתבאר כ"ז בהע' 6 שם. ולפי"ז אף חכמים יתכן דמודו דתפלת הציבור עיקרו תפלת הש"ץ, וא"כ שפיר י"ל דהרמב"ם ס"ל כהר"ן*.

ואם נאמר כן - דלהרמב"ם לכו"ע תפלת הש"ץ עיקר, והפולוגתא היא רק בהסברא האם יש להקפיד בתפלה שכ"א יבקש על עצמו דוקא - יתבאר דיוק לשון הרמב"ם. דבהלכה ד' כ' "אחד מתפלל... והכל שומעים". ואילו בהלכה ט כתב: שליח ציבור

(* ראה בגליון מז (קצו) סי' א' בענין זה

מוציא את הרבים ידי חובתן, כיצד בשעה שהוא מתפלל והם שומעין ועונים אמן אחר כל ברכה וברכה הרי הן כמתפללין, ע"כ. הרי שבהלכה ט' הקפיד לא רק על שמיעה אלא גם על עניית אמן, ולפי דברי הר"ן מבואר, דבהלכה ד' מכאר "כיצד היא תפלת הציבור" (לשונו שם), וזוהי די בשמיעה לחוד, דשומע כעונה, ומתאחדים הציבור בפי הש"ץ, (ולהעיר שזהו בהמשך להמבואר בהלכה ג', דמי שבא להתפלל במקום שהוא עוסק בתורה, התנה "והוא שיתפלל שם תפלת הציבור". ומן הסתם יושבי ביהמ"ק בקיאים להתפלל בפ"ע). משא"כ בהלכה ט', המדובר לצי"ח תפלה (לא תפלה בציבור), שבזה, כיון דמסתבר שיהיו כ"א מבקש על עצמו, לא די בשמיעה לחוד, וצ"ל עניית אמן דוקא, שעיי"ז הוי כאומר בפיו ממש, ודוקא ע"י כך יוצא י"ח תפלת עצמו, וע"ז המשיך דכ"ז כשא"י להתפלל בעצמו, משא"כ בידוע, פסק כרבנן, דאין לו לצאת י"ח תפלת עצמו, ע"י עניי, וצ"ל אומר בפיו כפשוטו.

אך אי"נ דהרמב"ם ס"ל כפי' הרא"ש, צ"ע בכהנ"ל.

* * *

בלקו"ש הנ"ל הערה 23 מסיק: וי"ל, דאף שכבר יצאו בתפלת לחש, מ"מ, כאשר מוסיפים על תפלתם ושומעים תפלת הש"ץ נתוספה בהם מעלת האיכות דתפלת הש"ץ. ע"כ.

ולהעיר משו"ע אדה"ז סי' קכ"ד ס"ז, "י"א שכל העם יעמדו כשחוזר ש"ץ התפלה כיון שמכוונים ושומעים התפלה מהש"ץ ושומע כעונה וכאילו מתפללין בעצמן. ע"כ. (ובסוגריים מציין שמזה גובע התואר "תקיעות מעומד"). והרי זה מתאים להביאור של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אך להעיר, שהרמ"א בהג"ה ובד"מ לא הביא אלא הדין, מהגהות מנהגים, בלי הטעם, ובד"מ הוסיף שבהגמ"נ הביא קצת רא' לזה, ובאמת בהגהות שם כתוב טעם אחר לגמרי, וז"ל: ירושלמי, כולא יומא את קאי בשוקא ולית את לעי (עיף) ובשעתא זעירתא את לעי, מכאן שאין לישב בשעת שהש"ץ אומר י"ח.

מצאתי. וכן רא' ברורה מל' רבי יצחק, (ר"ה טז, סע"א). למה תוקעין כשהן יושבין וחוזרין ותוקעין כשהן עומדין, ע"כ. ומשמע מזה דהוא ענין של כבוד, וא"כ משתוו לדין העמידה בעת אמירת קדיש, ואמנם המג"א בסל' נ"ו סק"ד ייחס דין העמידה בקדיש להגמ"נ בשם הירושלמי, ולכאורה התכוון אך הדר"מ בסל' נ"ו ייחסו להגהות מרדכי במס' ברכות בשם הירושלמי, מהא דעגלון מלך מואב, וכ"כ דעת הספורנו המובא

בט"ז סו"ס קמ"ו, ובמג"א שם, וכן הט"ז בר"ס נ"ג, מובא שהאריז"ל לא החמיר לעמוד בקדיש, ואי משום הא, אי"כ ה"ה בחזרת הש"ץ, אך לפי הטעם של "שומע כעונה", אין ללמוד קולא מדברי האריז"ל, ואי"כ ראוי לחוש לדעת הא' שצריך לעמוד, ומה גם שחזרת הש"ץ תופסו מעומד עפ"ר, ובבאה"ט ציין לשו"ת הלכות קטנות ח"ב סי' פ', ושם העלה שראה ק"ק אשכנזים יושבים, ובקה"ק ספרדים כולם מעומד.

ותמיהני על המשיב (בס"ק כ') שהביא הטעם של שומע כעונה, וכמעט מלה במלה מלשון אדה"ז הנ"ל, ובלוי ציון מ"מ! בהמשך הביא וציין לדברי הפמ"ג, אך הפמ"ג לא כתב שום טעם על המנהג, אלא ש"כ"ה במנהגים קדמונים".

ואולי למותר להדגיש שלפי טעם אדה"ז דברי רבי יצחק "וחוזרין ותוקעין כשהן עומדין", יתפרשו מטעם שומע כעונה, ולכאורה כן מוכרח לפי דעת האריז"ל בפ"י המימרא. ועצ"ע.

הרב לוי יצחק ראסקין
- ברנקלין נ.י. -

ד. בליקוט לחודש אלול ש.ז. נתבאר מחלוקת חכמים ורבן גמליאל אודות תפילה בציבור. שלדעת חכמים "צבור עיקר", היינו זה שהציבור מתפלל ביחד, וחזרת הש"ץ הוא רק להוציא את שאינו בקי. ודעת ר"ג הוא "שליח צבור עיקרא" שתפילת הש"ץ זהו תפילה בציבור ותפילת היחיד היא בשביל "להסדיר ש"ץ תפלתו".

וממשיך בהשיחה שמחלקותם היא איזה עדיף ריבוי הכמות או גודל האיכות. ובנדו"ד - תפילת יחידים בבת אחת - כמות גדולה; או תפילת הש"ץ - שליח הקהל שבו מרוכז ומאוחד תפילת הציבור - איכות. שלדעת חכמים הכמות מכריע ולדעת ר"ג האיכות מכריע. ועד"ז מסביר בעוד כו"כ מקומות בש"ס, לשיטתם.

ובסעיף יו"ד מסביר ר"ג שאיכות (אפ"י כשממעטת הכמות) מכריע, תלוי בענינו של ר"ג; בזה שהי' נשיא. שהנקודה בזה היא: שהנשיא הוא רק א' - מועט בכמות, ומעלתו הוא בגודל האיכות. שהרי נשיא ומלך הם נקודת המציאות של העם.

ולכן סב"ל לר"ג שבתפלת הש"ץ - עיקר, איכות.

ולהעיר: מצינו שתפלת הנשיא ומלך עצמם נקראת ופועלת כמו תפילת הציבור (אף שמתפללים ביחיד!)

ובהקדם, בר"ה יז, ב. אר"י גדולה תשובה שמקרעת גזר

דינו של אדם. והיינו דוקא בציבור אבל ביחיד אין תשובה מועלת אחר גזר דין חוץ מעשרת ימי תשובה.

ובטורי אבן שם מקשה מהא דברכות י,א. גבי חזקי' מלך יהודה שא"ל הנביא כי מת אתה ולא תחי' וכבר נגזרה עליך גזירה. ובקש רחמים והוסיפו לו ט"ו שנים על חייו ומוכרח שכ"ז אירע לפני פסח ולא בעשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ. הרי לפני"ז דתשובה כן מועלת לאחר גז"ד. אפ"ל בתפילת יחיד.

ומתרג' ע"ז הטורי אבן ב' תירוצים א. שאני חזקי' דרב גוברי' שהי' משונה מאוד במעשיו ובתורתו ושקול כציבור.

ב. מלך שאני דמדי ושקול בנגד ציבור, כדאמר שלמה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל - אלמא שקול מלך כציבור. ועפ"י המבואר כשיחה יומתק כל הנ"ל.

א' מאנ"ש

- ברקלין נ.י. -

ה. בלקו"ש ח"ט ע' 437 מכאר, שמה שמוכא במכתב שלפנ"ז פ"ל המצו"ד ומצו"צ הוא על יסוד מה שפירוש זה הובא בדא"ח וכו'. ונראה שם שהרב השואל (הרש"י ז"ל) תמה על מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר כ"כ במעלת המצו"ד ומצו"צ שיש לו סמכות מיוחדת וכו' (כמפורש שם לפני"ז ע' 435). וע"ז מכאר, שפירוש זה הובא בדא"ח כו'.

וראיתי להעיר בזה, ממה שמוכא בספר הצאצאים בערך רבינו הצ"צ, בביאור תולדות ויחוס אביו של הצ"צ, ר' שלום שכנא, דכתוב שם שמוצאו הי' מבעל מחבר ספר מצו"ד ומצו"צ, ונמצא שרבינו הצ"צ והנשיאים שלאחריו מתייחסים לבעל המצו"ד ומצו"צ. ובאתי להעיר.

הרב משה קלאפמאן

- ברקלין נ.י. -

ו. בלקו"ש חט"ז ע' 517 עונה כ"ק אד"ש על השאלה: בתחה"מ בנשמות שבאו בגלגול כמה פעמים, איזה גוף יקום בתחה"מ?

וזה לשונו: מה שהנשמה, (והכוונה כאן לנר"ן כולם או אחד מהם, ולא לבחי' הנק' נשמה בלבד) באה בגלגול הוא (רובא דרובא) כדי לתקן מה שעדיין לא נתתקנה בירידתה כפעם הא' כגוף, וכיון שכל ישראל מלאים מצות כרימון, הרי בכל ירידה וגלגול נתתקנו כמה בחינות מהנשמה, ובתחה"מ קם כל גוף וגוף עם חלקי הנשמה שתיקן הוא... ואל יקשה בעיניו, שא"כ היו כמה גופים שאין בהם אלא איזה בחינות מהנפש בלבד,

ולא בחינה כלולה מכל הבחינות, וכל בחי' היא ציור קומה בפ"ע. עכ"ל.

ולהעיר שבזח"ג קמד, כ. (כאד"ר). והוכא ככ"מ בחסידות (סד"ה זאת חוקת תרס"ו, ד"ה אז ישיר הש"ת, ועוד), מביא שאל"ל לא בא להאדרא משום שהי' צריך להציל את ר' המנונא סבא ושם הי' צריך להתלבש בגוף. ואי'א לנשמה אחת להתלבש בשני גופים ומה שאל"ל נמצא על כל כרי"מ היינו רק ניצוץ ותארה ולא מלובש בגוף.

ועפ"יז לכאורה יקשה איך יתכן לעת"ל שמנשמה אחת יתלבשו כמה ניצוצות בכמה גופים. (כל גוף עם הניצוץ שבידר).

א' התמימים

- תות"ל 770 -

ז. בלקו"ש ח"ג פ' צו וכן הודפס בספר חידושים וביאורים בש"ס סימן א' מבאר הטעם למה לכתחלה צריך להקטיר חלבים ואברים ביום דוקא, ובדיעבד כשר כל הלילה (אעפ"י שבדאורייתא אין אנו מוצאים חילוק בין לכתחלה לבדיעבד (ראה בזה לקח טוב להר"י ענגעל כלל ה', אתוון דאורייתא כלל י"ב דרכי שלום אות ב' ע"א)) דע"ד שמצינו באכילת כהנים שיש בזה שני ענינים, א) מצות העשה של אכילת הזבח כמו על כל מצוה ותיקנו ברכה על אכילת הזבח, ב) אכילתם באותו יום מונעת שלא יעברו על הלאו דנותר. והחילוק בין שני הענינים הוא דבמצות אכילת הזבח יש כמה תנאים (למשחה לגדולה, אינו חי) ואם חסר אחד מהתנאים לא מקיימים המצוה, משא"כ בענין המניעה שלא יבואו לידי נותר, אין שום נפק"מ באיזה אופן הוא אוכל, בלבד שע"י האכילה לא יהי' נותר מהקרבו.

והנה כמו שיש שני ענינים באכילת כהנים כך יש שני ענינים באכילת מזבח (דבגמ' זבחים יג, ב. משה שני האכילות מפסוק אחד "ואם האכל יאכל" שבשני אכילות הכתוב מדבר) א) העבודה של הקטרת חלבים ואברים על המזבח הענין של אכילת מזבח, ב) ע"יז מונעים שלא יהי' נותר שלא יעברו הל"ת "ולא ילין חלב חגי עד בוקר".

וזה גם הטעם שלכתחלה צריך להקטיר בבוקר ולא בלילה שמצד העבודה להקטיר החלבים והאיברים צריכה להעשות ביום, כמו כל עבודות המקדש. ומ"ש בתורה שאפשר להקטיר "כל הלילה עד הבוקר" אין זה אלא בנוגע לפרט השני למנוע הלאו דנותר. ולכן לכתחלה צריך לעשות עבודת ההקטרה ביום אלא שאם לא עשאה ביום והזמן של עבודת ההקטרה, הענין החיובי שבזה, כבר עבר צריכים להקטיר במשך הלילה, בכדי שלא לעבור על הלאו דנותר.

והקשה לי הרה"ג הרב אברהם שמולאביץ בנו של הגאון האדיר הרב חיים שמולביץ זלה"ה ראש ישיבת מיר שלכאורה בגמ' במנחות עב, א. משמע שהטעם שהקטר חלבים דוחה שבת ביום אעפ"י שכשרים בלילה מטעם דחביבה מצוה בשעתה כדברי רבי ישמעאל שם עיי"ש בגמ' וא"כ משמע שכל הטעם שדוחה שבת דחביבה מצוה בשעתה, אבל בפשטות יש אותו מצוה גם בלילה רק שמפסידים החביבות של בשעתה, ולפי שיחה זו בלילה בכלל מפסידים המצוה דהוה רק שלא לעבור על איסור נותר, וביותר קשה מלשון הרמב"ם עצמו בהל' מעה"ק פ"ד ה"ד וז"ל: אעפ"י שמותר להקטיר אימורין ואיברים בלילה אין מאחרין אותן לדעת, אלא משתדלין להקטיר הכל ביום, חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר אימורים ואברים אע"פ שכשירים בלילה דוחין את השבת בזמן ואין מאחרין אותן למוצאי שבת, עכ"ל. וא"כ כתוב ברמב"ם רק הלשון משתדלין ורק מטעם שחביבה מצוה בשעתה ולא שבליילה אין בכלל המצוה, ולפי דברי השיחה הול"ל שבליילה אין מקימין בכלל המצוה, ובאמת הקדימו כבר בקושיא זו בהערות הת' ואנ"ש 770 הודפס בח"א בפ' צו וכן בהשמטות שם עיי"ש.

והנראה לומר דע"כ א"א לומר דהוה אותו מצוה ביום ובלילה ורק כל החשיבות דביום מצד החביבות דמצוה בשעתה דמצד זה א"א לדחות שבת בשביל העדיפות של חביבה מצוה בשעתה וכדמוכח מפורש בגמ' מנחות עב, א. וב. גבי קצירת העומר דדוחה שבת, דוקא אי אמרינן דנקצר ביום פסול אבל אי אמרינן דנקצר ביום כשר לא ה"ל דוחה שבת דה"ל אפשר לקצור ביום כערב שבת אע"ג דזמנו בלילה וידחה שבת מצד חביבה מצוה בשעתה מסקת שם הגמ' במסקנא בע"ב שמצד החביבות דמצוה בשעתה א"א לומר דדוחה שבת וגם בהקטרת אימורין הא דדוחה שבת לא מצד החביבות, דמצוה בשעתה אלא מצד דשחיטתו דדוחה שבת עיי"ש.

ומה דהרמב"ם שם בפ"ז מהל' תמידין ומוספין פסק בקצירת העומר דנקצר ביום כשר, ובכ"ז דוחה שבת מבואר ברוב האחרונים (עיי'ן בש"ך סי' רס"ב בהל' מילה, ועיי'ן בספר מועדים בהלכה בענין קצירת העומר שמביא כך, והספר אור שמח על הרמב"ם בפ"ז מהל' תמידין ומוספין) שמבארים ששיטת הרמב"ם לפי הירושלמי בפ"ב דמגילה דקצירת העומר ביום אינו מצוה אבל בכל זאת הקצירה כשרה דהו"ל דק תכשר אבל בזמנה בלילה הו"ל מצוה, ועיי"ש, וא"כ רואים במפורש שא"א לומר שרק מצד חביבות מצוה בשעתה דוחה שבת כדי לעשות אותו מצוה בהקדם וא"כ צ"ל גם כאן בהקטרה שבליילה חסר גם במצוה כמו בקצירת העומר, ולכן מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שבליילה כל ההקטרה למנוע הלאו דנותר.

(וא"א לומר שהרמב"ם מבאר את הענין דחביבה מצוה בשעת בשעתה כמו שמבואר ברש"י בגמ' פסחים סח, ב. ד"ה כשירין כל הלילה כדכתיב וכו' ואעפ"כ אין ממתנינן להם עד שתחשך אלא מחללים שבת עליהם כדכתיב (במדבר כ"ח) עולת שבת בשבתו על עולת התמיד אלמא חביב למהר מצוה בשעתה, עכ"ל. דמרש"י משמע שעיקר הלימוד שדוחה שבת הוא מהפסוק ומה שלומדים מכאן הוא רק דצריך להקדים המצוה בשעתה אבל לא מצד זה דוחה שבת וא"כ אין הבלדל בעצם המצוה אם היא בלילה או ביום רק החביבות בלבד, אבל ברמב"ם א"א לומר כך דהרמב"ם בהל' ק"פ פ"א ה"י"ח כתב וז"ל: שחיטת הפסח וזריקת דמו ומיחוי קרביו והקטר חלביו דוחין את השבת שאי אפשר לעשותן קודם השבת שהרי קבוע לו זמן שנא' במועדו ומסיים בסוף וכן עליתו והדחת קרביו אין דוחין את השבת שהרי אפשר לעשותן לאחר השבת, עכ"ל.

והנה כתוב מפורש ברמב"ם שהקטר חלבין דוחין השבת משום שא"א לעשותן בערב שבת וכן א"א לעשותן לאחר השבת דהא עליתו והדחת קרביו שאפשר לעשותן לאחר השבת אין דוחין השבת. וא"כ א"א לומר שהקטר חלביו דוחה השבת מצד החביבות מצוה שיעשו יותר מוקדם אבל אותו המצוה היא גם בלילה וא"כ הוי שאפשר לעשותן אחר השבת וכן א"א לומר שזה מצד גזה"כ כמו שרש"י מבאר, דא"כ הרמב"ם ה"י צריך לומר חוץ מהקטרה שאעפ"י שאפשר לעשותן לאחר השבת מ"מ דוחה שבת מצד גזה"כ וא"כ רואין מפורש דיסוד הטעם שאת עצם המצוה א"א לעשות בלילה ועיין בלח"מ שם בד"ה שהרי אפשר, שכתב שמצות ההקטרה הוי ביום וזו היא מצוה מן המובחר מהרמב"ם המבואר כאן.

וא"כ ע"כ צריך לומר גם הביאור בפ"ד מהל' מעשה הקרבנות ה"ג שמה שדוחין השבת בזמנן מטעם חביבה מצוה בשעתן פירוש שעיקר המצוה ביום וע"כ הביאור כמש"כ כ"ק אדמו"ר שליט"א).

ועוד יותר מוכח שצ"ל דהביאור בהקטרה חביבה מצוה בשעת שעיקר המצוה ביום, דהנה אנו רואים במילה שלא בזמנה שאין דוחה יו"ט לפי רבא בגמ' שבת כד, ב. שאמר קרא הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו, ומבואר ברש"י שם ד"ה מכשירין וממילא שמעינן מינה דמצוה שאין זמנה קבוע ויכול לעשותה למחר אינה דוחה יו"ט, ע"כ, וכן מבואר מפורש בשו"ע אדה"ז בהל' שבת ס"י של"א סעיף ד' וז"ל: מילה שלא בזמנה אפ"י לא ה"י אפשר למולו קודם לכן כגון שהי' חולה אינה דוחה השבת שאפשר למולו אחר השבת ולא יהי' שום חיסור מצוה בזה שהרי בלא זה אינה בזמנה, (וכן משמע מהרמב"ם בסוף פ"א מהל' מילה שגם סובר היסוד גבי ולד שיש בו חולי שאין מלין שסכנת נפשות דוחה הכל ואפשר

למול לאחר זמן וא"א להחזיר נפש אחת מישראל בעולם (ועיין בלקו"ש ח"ג פ' תזריע, וכן בח"ו פ' בא שמבאר בזה) אבל עכ"פ יוצא שעצם המילה נקרא שאפשר לעשות לאחר זמן שמצד זה אין דוחה שבת ויו"ט וחולי וכו', וזאת אעפ"י שבכל יום שאינו מל עובר ה"ז מבטל מ"ע ברמב"ם הל' מילה פ"א ה"ב והראב"ד מוסיף עוד יותר זה גם איסור כרת, וכן מבואר בשו"ע אדה"ז בהל' שבת ס"ו רמ"ט ה"ו שאסור להניחו ערל אפי' יום אחד, ובכל זאת נק' מצוה שאפשר לעשותן אחר זמן ומצד זה אינו דוחה שבת וא"כ עאכ"כ בהקטרה אם היינו אומרים דהוי אותו מצוה בלילה כמו ביום רק ההוספה משום החביבות דהוי ביום, מצד זה בודאי אינו יכול לדחות שבת ואם אנו רואים שכן דוחה שבת ע"כ צ"ל דבלילה אינו מצוה כמו שמבאר בשיחה דהוה רק שלא יבוא לידי נותר.

ולפי כל זה צריך ביאור דאם בלילה ההקטרה אינה מצוה רק שלא לבוא לידי נותר וא"כ למה צריך רק לכתחלה להקטיר ביום הלא בלילה אינה מצוה רק שלא יבוא לידי נותר, וא"כ הוי מבטל מ"ע (ואפשר לבאר א) דמצינו רק באכילת קדשים בתוס' במנחות מח, א. ד"ה חטא בשבת שאכילת חי אינה זכות ולכן מצד זה אין זרקתו דוחה שבת שם דמה שאוכלים חי' אינה זכות דאינה מצוה, ומ"מ אפשר לאכול חי קדשים דבכה"ג מבואר בשתי הלחם דף צט ע"ב שאפשר לאכול חי', אעפ"י שזה רק מונע מאכילת נותר ואינו מצוה, ב) אפשר לבאר בד"א בהקטרה דהנה שיטת הרמב"ם בסהמ"צ שורש י"ב וכן הסמ"ג והחינוך שמצות הקטרה אינה מצוה בפ"ע אלא חלק מכלל מצות עשית העולה כמשפטה, וא"כ אפ"ל שיסוד ההקטרה הוא כדי שלא יבוא לידי נותר ואינה מצוה בפ"ע רק כשעושה ביום מתוסף אצלו שזה חלק העבודה לעשות העולה כמשפטה משא"כ בלילה שאין העבודות של הקרבת קרבן העולה בלילה הוי רק כדי שלא יבוא לידי נותר ועוד יש להאריך בענין זה.

הרב משה הבלין
 ר"מ בישיבת תות"ל
 - קרית גת -

נ ג ל ה

ח. כמגילה לא, ב. רשב"א אומר עזרא תיקן להם לישראל שיהו קורין קללות שבת"כ קודם עצרת ובמשנה תורה (פ' כי תבא) קודם ר"ה. כדי שתכלה השנה וקללותי', ובתוס' ד"ה קללות - שהטעם שאנו מחלקים אותן (נצבים וילך כשיש ב' שבתות בין ר"ה לסוכות בלא יוה"כ) לפי שאנו רוצים להפסיק ולקרות שבת אחת קודם ר"ה בפרשה שלא תהא מדברת בקללות כלל שלא להסמיך

הקללות לר"ה ומטעם זה אנו קורין במדבר סיני קודם עצרת כדי שלא להסמין הקללות שבחוקתי לעצרת ע"כ.

לכאורה ק"ק מהו חסרון עם תהי' הקללות סמוך לעצרת ור"ה סוף סוף תכלה השנה וקללותי? מהו החילוק עם יהי' השבוע או שבועיים קודם עצרת ור"ה? ותוס' אינו מסביר הטעם על זה.

עפ"י הזהר המורגל בפי כ"ק אדמו"ר שליט"א "שמשתב מני מתברך כולהו יומין" מובן שאם השבת קודם עצרת (שהוא ג"כ ר"ה לפירות האילן - גמ' שם) ור"ה יהי' פרשה של קללות זה יכול להשפיע באופן שלילי על הר"ה שנמצא באמצע השבוע, וזה יכול להשפיע על כל השנה הנכלל בר"ה. ולכן סדרו הלוך שהשבת קודם עצרת ור"ה יהי' (בלשון התוס') פרשה שלא תהא מדברת בקללות כלל.

הרב כתריאל ברוך קסטל

- ברוקלין נ.י. -

ט. שמות של גוים:

(א) אסור לכנות עצמו או בנו בשם של גוים. (1).

(ב) ויש אומרים שהאיסור הוא דוקא אם מכנה בשם של גוים, אבל אם מתרגם שמו העברי ללשון אחרת מותר (2).

(ג) ויש שמצאו היתר על כינוי שם גוים (3).

מקורות וציונים:

(1) והוא מטעם האיסור ובחוקותיהם לא תלכו, עיין שו"ת מהר"ם ש"ק חלק יו"ד סי' קס"ט, הובאו דבריו בדרכי תשובה סי' קע"ח ס"ק י"ד, ובספר פסקי תשובה ח"ב סימן קצ"ח, אנציקלופדי' תלמודית כרך י"ז ערך חוקות הגוים אות ה'.

ועיין מ"ש בשו"ת מהרש"ם חלק ו' סימן י' וז"ל: מה שנוהגין בזמן הזה לקרוא את עצמן בשם גוים, הרי יש בזה פוקה ומכשול להיות בכלל מעכבי הגאולה שהרי חז"ל מנו זאת בין זכויות ישראל במצרים שנגאלו בשביל שלא שינו את שמם, והיא שעמדה לאבותינו וכו' עיי"ש.

וכן מובא בספרים בשם ילקוט הגרשוני שלכך ציוה מלך מצרים את יוכבד ומרים לשנות שמם לשפרה ופועה בכדי להפקיע מהם את הזכות של "לא שינו את שמם".

ועיין ג"כ בספר מעינה של תורה עה"פ (שמות א, טו.) ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות אשר שם האחת וכו' בשם ר' צבי אלימלך מדינאו שביאר הפסוק כך, שידוע הי' פרעה

כי כל זמן שהמילדות יהיו נקראות בשמותיהן העבריים יוכבד ומרים, לא יוכל לבוא אליהן בהצעה אכזרית כזו להמית את ילדי ישראל, לפיכך ציוה עליהן תחילה לשנות את שמותיהן לשפרה ופועה, סבור הי' לכשיהיו נקראות בשמות מצריים ישפיע הדבר על הלך-רוחן וישנה את מהותן ואופיין עד אשר תהיינה מסוגלות לרצוח את ילדי ישראל, ורק אז נתן להן את הצו השני אם בן הוא והמיתן אותו עכ"ל. עיי"ש.

(2) עיין שו"ת צפנת פענח סימן רע"ה הובאו דבריו באנציקלופדי' תלמודית שם.

ועיין ג"כ בספר יוסף אומץ (ע' 362) שמפני שאנו בגלותנו המר, מכנין האינם נימולים שם של קודש לשם אחר, נגד רצוננו עיי"ש. ועפי"ז יש להסביר מה שמצינו שהרבה מגדולי ישראל הי' להם שם לוועזי כמו ר' יהודה הלוי נקרא בערבית אבו אל חסן, הרמב"ם נקרא בערבית אבו עמרן מוסא, הרמב"ן נקרא בקסטילית מגיסטר בונסטרק די פורטה וכן הרבה ועיין בשו"ת צפנת פענח שם.

(3) עיין בשו"ת עין יהודה (ר' אליעזר יהודה רבינוביץ) שונות סימן י"ב ומביא ראי' מהאגדה המפורסמת באלכסנדר מוקדון שקראו היהודים בניהם שנולדו בשנה ההיא על שמו (מס' יומא פז, יוסיפון, ראב"ד בספר הקבלה לב, ב.). וכן מביא ראי' מאונקלוס הגר ששמו ביונית הי' עקילס ושכשו היהודים שמו לאונקלוס עיי"ש. שמביא כמה ראיות ועיין במס' גיטין יב, ב. רוב ישראל בחו"ל שמותיהן כשמות עובדי כוכבים, ועיין ג"כ בהגהת הרב צבי הירש חיות על תוס' שם ד"ה באטי שמשמע שהשם שהי' לו בגיותו נשאר אף לאחר שנתגייר עיי"ש.

רמז לשם, כשכותבין ספר:

(א) מי שחיבר איזה ספר יש נוהגין לרמוז שם המחבר בשם הספר (1).

(ב) ויש נוהגין לרמוז שמו בהתיבה הראשונה של הספר (2).

מקורות וצינונים:

(1) עיין בהקדמת הרוקח הגדול (לרבינו אלעזר מגרמיזא) וז"ל: כל אדם צריך לרשום שמו בספרו, כמה תנא דבי אליהו מתחיל "ויגרש את האדם" לפי כן "ויגרש" כמה "תנא דבי אליהו", מדרש תדשא מתחיל "תדשא הארץ דשא" "תדשא" כמה זה רבי פנחס בן יאיר", ומדרש בראשית רבה מתחיל "ואהי' אצלו אמון ואהי' שעשועים" "ואהי' שעשועים" כמה "זה רבי הושעיא רבה", ופרקים דרבי אליעזר מתחילין "מי ימלל גבורות ה'" כמה "אליעזר בן הורקנוס" וכן סדר עולם מתחיל "מאדם ועד נח"

"מאדם" כמו יוסי עכ"ל ולכן קרא שם ספרו רקח שהוא בגימטריא שמו אלעזר עיי"ש. (וצריך להכין לכאורה במה שכתוב שלכן התחיל תנא דבי אליהו ספרו כתיבת ויגרש שהוא בגימטריא שמו וכן בפרקי דר' אליעזר התחיל עם מי ימלל וכו' שהוא בגימטריא של שמו הרי שמם מפורש בשם הספר תנא דבי אליהו וכן פרקי דרבי אליעזר משא"כ במדרש רבה ומדרש תדשא וכו').

ויש מהאחרונים שנתנו טעם בדבר שהוא משום לומר דבר בשם אומרו כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ו משנה ו') כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנאמר ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי עכ"ל.

ויש שכתבו שהוא מטעם שפתיו רוחשות עמו בקבר כמו שאמרו רז"ל (מס' שקלים ז, ב.). שמעון בן נזירא בשם ר' יצחק אמר, כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה שפתיו רוחשות עמו בקבר שנאמר (שה"ש ז, י.) דובב שפתי ישנים,

ועיין ג"כ במס' יבמות (צו, ב) אמר ר"י אמר רב וכו' וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים, אלא אמר דוד לפני הקב"ה רבנו של עולם יה"ר שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז וכתבו התוס' שם על זה כשנשמחו בישיבה של מעלה שפתותיו נעות בקבר כאלו מדברות, נמצא בשעה אחד דר בשני עולמים עכ"ל.

ויש שנתנו טעם שהוא משום שיהיו זכרו לדור דור כמו שאמרו רז"ל במס' סנהדרין (צג, ב.). מאי שם עולם אתן לו אשר לא יכרת (ישעי' נו, ב.) אמר ר' תנחום דרש בר קפרא בצפורי, זה ספר דניאל שנקרא על שמו עיי"ש. ועיין ג"כ בזוהר פרשת ויחי ריז, ב. וז"ל: אתינא לגבך למבעי מינך תלת מלין, וחד מנהון דכי תימא מילי דאורייתא יתדכר מאינון מילין דאנא אמינא דתימא לון משמי, בגין לאדכרא שמי עכ"ל. עיי"ש.

ועיין ג"כ בהקדמה לשו"ת תורת חסד ח"א שמבאר שזהו א' מהטעמים שקרא שם ספרו תורת חסד שהוא בגימטריא של שמו עיי"ש. וכמו"כ שם הספר צמח צדק הוא בגימטריא של שמו של המחבר, וכן הספר חידושים וביאורים בש"ס בגימטריא השם ושם משפחה של הרבי שליט"א.

2) עיין בדברי הרוקח הנזכר לעיל, במ"ץ על מדרש תדשא וכו', עיי"ש.

הרב ישעי' זוסיא ווילהעלם

- ברוקלין נ.י. -

ה ל ו ם ל ו ם

י. במכ" כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע מיום כ' כסלו, תשי"ג
(ע"ד לוח היום יום): את הלוח אשר יסדר לכנה בשם "היום יום"
לוח אור זרוע לחסידי חב"ד.

להעיר שזהו כשיעור תהלים דיום זה (צז, יא): אור זרוע
(לצדיק) גו'.

י"ט כסלו: "... אדמו"ר הזקן יצא לחירות ממאסרו
הראשון - יט כסלו, ג' וישב, תקנ"ט, לפנות ערב..."

לפנות ערב - ע"פ חיי שרה כד, סג. וראה זח"א קלב, ב.
שזהו הגבו' דזמן המנחה ונת' בד"ה לעולם יהא אדם זהיר כו'
(תרנ"ד ובכ"מ) שע"י תפלת מנחה דוקא מהפכים הגבו'. (ויש
להעיר לכאן ע"ד מאסר וגאולה כו' - המתקת הדינים).

"... ממכתב רבינו הזקן: ברם כגון דא צריך להודיע,
כי יום אשר עשה ד' לנו יום יט כסלו, יום ג' שהוכפל בו כי
טוב, יום הלולא רבא של רבינו הקדוש נ"ע, וכשקריתי בס'
תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי, קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו,
יצאתי בשלום מד' שלום."

יום אשר עשה ה' - ל' הכ' תהלים קיח, כד.

וכשקריתי בס' תהלים פדה בשלום קודם שהתחלתי פסוק
שלאחריו יצאתי בשלום מה' שלום - יש להעיר שפסוק פדה בשלום
נמצא "קאפיטל נ"ה והרי באיזה תקופת זמן קצרה לאח"ז נכנס
אדה"ז בשנת נ"ד ואז התחיל לומר קאפיטל נה. וראה "מאמרי
אדה"ז - הקצרים" (ע' שמא) ע"ד המנהג בזה.

ועוד יש להעיר: שפסוק פדה בשלום הוא פסוק יט
בקאפיטל הנ"ל) רמז ליט כסלו. ועפ"ז יומתק הדיוק במכ"
אדה"ז (הנ"ל) קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו (פסוק כ"ף) -
שהרי בזה מתבטא גם תוכן הגאולה שהרי הגאולה בפועל ה'
ביום יט, לפנות ערב (סיום היום) בסמיכות לפני יום כ"ף.
מה' שלום - ע"פ שופטים ו, כד. וראה גמ' שבת י, ב.

יא. י"ח טבת: "כהיות הצ"צ ילד ולמד את הכתוב ויחי יעקב
בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ...".

ממכ" י"ד סיון, תש"א (אג"ק ח"ה, - נמצא בדפוס - סי'
סי' א'תנא).

י"א ניסן: "כיום ההולדת, על האדם להתבודד, ולהעלות

זכרונותיו ולהתכונן בהם, ...".

ממכ' י"ט תמוז, ה'ש"ת (כנ"ל סי' א'ר"ז).

ל' ניסן: "ההתועדות דסעודה שלישית, שבת מברכים, ויומל...".

ממכ' כ"ד ניסן, תש"א (כנ"ל, סי' א'תכב).

ג' אייר: "... כל המדות, אף גם המדות הלא טובות, ...".

ממכ' כ"ח תמוז, תש"א (כנ"ל ע' תלז).

ג' סיון: "... המעיין בשיטת תוד"ה תורה (שבת פט, א) ...".

ממכ' כ"ה אייר, ה'ש"ת (כנ"ל, א'קצה).

ד' סיון: "ח"ה"ש הוא זמן המוכשר לעשות הכל לטובת לימוד

התורה והעבודה ביראת שמים, ...".

ממכ' הני"ל.

י"א סיון: "משיחות אאמו"ר: אין דער עבודה פון עבודת

ה' ע"ד החסידות, ...".

ממכ' דיום זה, תש"א (כנ"ל סי' א'תב).

י"ב סיון: "אאמו"ר כותב באחד ממכתביו: אהוב את

הבקורת, כי היא ...".

ראה (גם) אג"ק ח"ה, סי' א'רפז.

כ"ד סיון: "השואל במה היא ההתקשרות שלו אלי מאחר

שאין אני מכיר פנים...".

ממכ' דיום זה, ה'ש"ת (כנ"ל סי' א'ר"ז).

ל' תמוז: "רבינו הזקן בתחלת נשיאותו אמר תורה: מה'

מצעדי גבר כוננו, ...".

ממכ' י"ט תמוז, ה'ש"ת (כנ"ל ע' קי)

י"ד אלול: "מהוראות אאמו"ר: להנזר ממלחמת תנופה עד

קצה האחרון, ...".

ממכ' כ"ד אדר, תש"א (כנ"ל ע' רפה).

ט"ז אלול: "רבינו הזקן פי' המאמר כל המקיים נפש אחת...".

ממכ' דיום זה, ה'ש"ת (כנ"ל סי' א'רלב).

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

- ברוקלין נ.י. -

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יהי רצון אשר השם יתברך יחזק בריאותו
ויאריך ימיו ושנותיו בטובה ומתיקות
ויצליח בהצלחה רבה ומופלגה בכל עניניו
ופעולותיו הק'
וינהיג את כל ישראל ואת אנ"ש בפרט
בהצלחה מרובה ויוליכנו קוממיות לארצנו נא

נדפס ע"י

הת' שלום דובער שיחי' קדנר